

Rapport Nordinfolits sommerskole 8.-12. juni 2009

ved Toril Sigstadstø, Bibliotekar ved Handelshøyskolen BI

Nordinfolit (<http://www.nordinfolit.org/>) arrangerer hvert år en sommerskole for deltakere fra de nordiske landene, og i år var tittelen på sommerskolen "*Biblioteksundervisning med strøm til*". Inspirasjon, refleksjon, diskusjon, kreativitet og konkretisering var stikkord for årets sommerskole. Vi skulle forsøke å utnytte synergien ved å arbeide sammen med våre nordiske kolleger slik at alle dro hjem med en konkret idé, som handlet om "biblioteksundervisning med strøm til". Årets sommerskole ble holdt i vakre Nymindégab på Danmarks vestkyst, og vi bodde på gastronomiske Nymindégab kro (<http://www.nymindégabkro.dk/>).

Mandag 08.06.09

Da alle deltakerne var vel innlosjert var det bare å ta på seg joggeskoene for så å legge ut på guidet vandring i Nymindégab, interessant å lære litt om stedet før vi gikk i gang med det faglige programmet.

Ettermiddagens tema var "Sociale og mobile teknologier" ved **Thomas Ryberg** fra Aalborg Universitet

Formålet med Rybergs innlegg var å gi innblikk i den enorme mengden sosiale medier/teknologier som finnes i dag. Hvordan fungerer de og hva kan de brukes til? Sesjonen skulle gi sommerskolens deltakere bakgrunnskunnskap slik at alle hadde et felles utgangspunkt for uka i Nymindégab. Det var veldig greit med denne gjennomgangen som en start på sommerskolen. Ryberg berørte temaer som:

- Hva er sosiale medier?
- Hva betyr sosiale medier for tradisjonelle relasjoner mellom avsender og mottaker?
- Hvilke nye kommunikasjonsmuligheter skaper de?

- Hvilke nye muligheter for læring skaper de?

Noen av hans slutninger er at Web 2.0 har ført til

- Endring i brukernes rolle:
 - fra konsument til produsent
 - synliggjøring av egne nettverk, interesser og relasjoner.
 - Individualisering, men samtidig kollektivt-individet i isolasjon gir ikke mening
- Endring i teknologi, ”alle” kan produsere innhold og spre det.
- Endring i innhold, tidligere ”informasjon” spres fra et senter ut til mange mottaker, nå mer distribuerte strømmer, konversasjoner og deling i alle retninger.

Ryberg mener også at Web 2.0 ikke kun er en teknologisk forandring, han trakk fram begrepene *nettverksindividualisme* som innebærer at individet tilrettelegger og bestemmer mer selv- uavhengig av tradisjon og *horisontalisering av kunnskap* fra eksperter / autoriteter til gjensidig forhandling av mening (for eksempel Wikipedia vs Britannica).

Individet befinner seg i sentrum av nettverket, og det dannes et usynlig kollektiv ved hjelp av nettstedene som tilrettelegger for:

- Personalisering av innhold/oppsett (for eksempel Igoogle)
- Forbindelser mellom venner (for eksempel Twitter og Facebook) (dette kollektivet er kanskje ikke så usynlig?)
- Brukergenerert innhold (for eksempel Youtube)
- Brukergenerert relevans og ”user ratings”(for eksempel Digg og Delicious)
- Web som plattform (for eksempel Google docs)

Ryberg fremhever at vi i dag har endrede muligheter for læring – fra LMS til PLEs (personal learning environment). Teknologien kan brukes som støtte til:

- Dialog
- Nettverksdannelse
- Refleksjon
- Informasjonssøking
- Planlegging
- Distribusjon av materialer

Han mener også at bla blogger, wikier og andre former for sosiale teknologier bør benyttes i e-læringssammenheng. Dagens LMS'er er ofte upersonlige, hierarkisk strukturerte og ”walled gardens” –mer ”Non-Personal Learning Environments” enn PLE'er”.

Hva kan/bør/skal bibliotekets rolle i e-læring være?

- Stille oss selv til rådighet (twitre, blogge, delicious etc.)
- Samarbeide med faglige – vi må være på de rette arenaene og bruke nettverkene for det de er verdt.
- Vi må snakke med brukerne (studentene) og høre hva de ønsker.
- Lage faglige wikis
- Timing er veldig viktig!

Tirsdag 09.06.09

Morgens tema var **Sosiale nettverk og digital ungdomskultur –et innblikk i de (kommende studerendes (sosiale) it-adferd av Malene Charlotte Larsen**
(<http://malenel.wordpress.com>)

Larsen forsøkte å besvare spørsmålene: Hvordan bruker de unge sosiale teknologier? Hva karakteriserer adferden til de unge? Hun ville også at vi reflekterte over hva de sosiale teknologiene kan bety for bibliotekenes undervisning?

Sosiale nettverk er *møtesteder*, primært mellom eksisterende venner, men også arenaer for å møte nye venner og for å skape interessefellesskap. Larsen hevdet at det finnes fire overordnede kategorier av sosiale mediers funksjoner:

- Sosiale og kontaktskapende funksjoner (gjestebok, wall, chat etc.)
- Personlige og profilerende funksjoner (profil, bildegalleri etc.)
- Underholdning (spill, videoer, applikasjoner etc.)
- Support og praktisk funksjon (regler, sikkerhetsinnstillinger og support)

Hvorfor er sosiale nettverk så fengende?

- En måte å være sosial på – man er sosial uten å være sammen
- Statusoppdateringer gir opplevelse av konstant tilstedeværelse
- Ambient awareness – microblogging (Twitter)
- Faktisk kommunikasjon ”uten innhold” ”vedlikeholde kontakt” (via MSN, mobilen eller gjestebøker)

Medfører de sosiale nettverkene en styrking eller svekkelse av offline relasjoner? Det viser seg at online-tid stjeler tid fra annen mediebruk (kanskje ser man på tv, hører på musikk og chatter samtidig) og ikke tid fra det fysiske møtet) De sosiale mediene fører ikke til færre tette band, men til flere løse.

Hvem har holdninger/meninger om ungdom og ”social networking”:

- Nyhetsmediene (Typisk nyhetssak: Facebook er en mobbesentral, et sted for pedofile)
- Foreldre/voksne (de som er bekymrede – ”barna blir asosiale”)
- Brukerne selv (de som kjenner det – ”en del av min hverdag”)
- Utbytterne (de som vil tjene penger – skape et behov for merverdi)
- Fagfolk (de som kan se potensial ”de lærer å nettverke” får viktige IT-kompetanser”)
- Forskerne (de som undersøker, hva det betyr ”de er mediekonstruktører”)

88,3 % av danske 12-18 åringer bruker sosiale nettverksider. 30.9 % sier de bruker over to timer om dagen på slike sider. De unge har fokus på oppriktighet og kildekritikk:

- Fokus på å være seg selv – så ekte som mulig
- Skiller ikke mellom online og offline
- Motstand mot ”fakene” – de falske brukerne
- Påpeker feil og spotter ”fakene”

De unge er vant til å søke informasjon fra hverandre – på deres egen måte: hva kan bibliotekene lære av dette og hvordan kan vi utnytte de sosiale mediene på best måte? Dette var spørsmål som ble stilt, men som det ikke kom fram noen klare svar på.

Formiddagens tema: **Bibliotekets rolle i e-læring med Jette Fugl**, Det biovidenskapelige Fakultetsbibliotek, Københavns Universitet

Bibliotekar Jette Fugl presenterte et samarbeidsprosjekt med et nettstudiekurs, ”*Climate change, impacts, adaptation and mitigation*” ved Københavns Universitet, og hun hadde fokus på bibliotekets rolle i kurset. I både planlegging og gjennomføring av kurset var det et tett samarbeid mellom IT-learning center, forelesere og biblioteket. (Det var bestemt på Fakultetsnivå at dette samarbeidet skulle foregå). Kurset var bygd opp av moduler (E-lessons), diskusjoner studenter i mellom og med foreleser, multiple-choice tests, skriftlige essays og ressurser, som for eksempel videoer, og hele kurset foregikk på Absalon (København Universitets LMS – og plattformen er It’s learning).

Fugl snakket om e-læringens tre faser og hva bibliotekets oppgaver var i de ulike fasene:

1. Planlegging og oppbygning av kurset (i form av workshops):
Bibliotekets rolle i denne fasen var å søke etter ressurser (litteratur og filmer), å gjennomgå litteraturlister, samt å sikre adgangsrettigheter/copyright. Fugl fortalte om situasjoner hvor foreleserne ønsket å bruke mer enn det opphavsretten tillot. Bibliotekarene ”presset” foreleserne litt, til å tenke nytt/annerledes i forhold til de ressursene de kunne bruke. Erfaringene er at foreleserne ikke vet hva slags ressurser som finnes. Fugl understreket at kildekritikk kan være litt vanskelig med videoer, og derfor brukte de i dette tilfellet ”proffe utgivere” (som for eksempel CNN, BBC og National Geographic) I tillegg måtte biblioteket sørge for låneoppsett og adgangsrettigheter (tilgang hjemmefra) for studentene ved kurset.
2. Fortløpende oppfølging i løpet av semesteret:
Sjekking av referanser, kontakte forlag, vurderinger om man låner eller kjøper litteratur, upload av scan og bilder, videoer og lignende. Det var også en del oppfølging av problemer med låneoppsett for studenter, og selvfølgelig også en del adgangsproblemer (tilgang hjemmefra).
3. Etter undervisningen (intern evaluering og feedback fra studentene og undervisere)
Denne fasen hadde ikke startet ennå da presentasjonen ble holdt, men uformelle tilbakemeldinger fra studentene var veldig positive.

Etter Jette Fugls presentasjon hadde vi et gruppearbeid hvor vi skulle diskutere våre egne biblioteks erfaringer med e-læring, i tillegg til at vi skulle diskutere hvordan biblioteket kan være med å gjøre e-læring (nettkurs) bedre. Da gruppearbeidet var ferdig ”speed-datet” vi med deltakere fra de andre gruppene for å høre hva de andre gruppene hadde diskutert. En fin måte å jobbe på, man får snakket med mange og hørt mange personers ulike tanker rundt et tema.

Ettermiddagens tema: **Hvor ligger biblioteket på e-barometeret?**

Tirsdag ettermiddag var det tid for litt selvrefleksjon – hvordan ligger vårt eget bibliotek an på e-læringsbarometeret? Vi skulle fylle ut et ark med et ”barometer” hvor vi vurderte hvor langt framme vårt bibliotek er i forhold til bruk av teknologi, brukernes behov og atferd, og pedagogisk opplegg. Hvor er organisasjonens styrker og svakheter? Deretter presenterte vi e-barometerene for hverandre og diskuterte hvor vi burde være. Arkene ble hengt opp og vi kunne gå rundt for se på andres e-barometer, for å få ideer til hva vi kan ta tak i ved vårt eget bibliotek. Målet med sommerskolen var jo å komme hjem med en konkret idé om e-læring, og dette var en utmerket anledning til å ”stjele” ideer fra andre.

Kveldens tema (vi jobbet etter middag også!) ”Show-room”

Alle på sommerskolen som hadde e-læringsprosjekter eller lignende som de ønsket å vise fram for det andre deltakerne fikk anledning til dette tirsdag kveld. Dette var en nyttig stund med mye erfaringsutveksling, det ble vist fram både vellykkede og ikke fullt så vellykkede prosjekter.

onsdag 10.06.2009

Faglig ekskursjon til Medialogi (<http://www.aau.dk/medialogy/uk/medialogy.php>) i Esbjerg

Etter ”morgenmad” onsdag morgen satte vi oss i bussen på tur mot Esbjerg, hvor vi først besøkte Sensorama lab (<http://sensoramalab.aau.dk/>). Sensorama lab er en virtuell lab hvor de kan eksperimentere med spill som bla brukes i rehabilitering og opptrening etter fysiske skader. Vi fikk også høre om studiet Medialogi, et studie som skal forsøke å bygge bro mellom de kreative fagretningen og teknologien (<http://www.aau.dk/medialogy/uk/projects.php>). Målet med besøket var at vi skulle bli inspirert til diskusjon og nytenkning rundt vår egen bibliotekundervisning. Det var gøy å være på besøk her og å få lov til å prøve spillene, men det var kanskje ikke det mest ”matnyttige”.

Etter lunsj var det klart for å ta turen ut i naturen og gå på **vandring i Vadehavet** (www.vadehavscentret.dk). Vi fikk alle vadere på og ble guidet rundt i fjæra av en naturveileder som informerte om både fauna og flora i området. Mens vi vadet med vann til langt oppover lårene svirret tanker om e-læring i bakhodet.

Torsdag 11. 06.09

Workshopdag med Gesamtkunstwerk (www.gesamtkunstwerk.dk/gesamtkunstwerk.html)

Torsdag var det tid for å jobbe med den konkrete e-læringsideen vi nå skulle ha kommet fram til. To veiledere fra Gesamtkunstwerk kom for å hjelpe oss å analysere og å jobbe med konkretisering av ideen vår. Hvordan kan vi komme fra den overordnede idé til en plan for hvordan ideen kan gjennomføres i praksis? Vi ble utfordret til å se på ideene våre fra forskjellige vinkler. Vi skulle tenke igjennom hva det verste og beste med ideen vår var, samt tenke igjennom hvordan ideen passer sammen med studentenes behov, forskerens hverdag og bibliotekarens kunnskaper. Vår kreative side fikk også prøvd seg da vi skulle skrive dikt ut av våre ideer om det beste og verste med e-læring – det ble fantastiske dikt på skandinavisk. Ved slutten av dagen satt vi igjen med et overblikk over de krav ideen stiller til tidsforbruk og resurser samt en plan for gjennomføring av ideen. Jeg synes denne dagen var veldig nyttig, og da spesielt med tanke på at vi lærte gode metoder for å analysere og konkretisere en idé.

Fredag 12.06.09

”Læringsdimensjonen over teknologien” Lars Birch Andreassen – Danmarks pædagogiske Universitetsskole, Aarhus Universitet (www.dpu.dk/it-didaktiskdesign)

Andreassen snakket om læringsteoretiske aspekter ved dagens læringsunivers. Han stilte spørsmål som dreide seg rundt hva internett er; en lagerplass/arkiv eller om det er et møtested/arena? Vi må huske på at forskjellige forståelser kan ha pedagogiske konsekvenser. Internett gir muligheter for læring på mange nye måter, det er dét, vi som bibliotekundervisere må forsøke å huske (Eks multiple choice vs. essayoppgaver). Andreassen var også innom tema som barns forhold til kildekritikk. Han henviste til en undersøkelse som viste at nærmere 80 % av barna i undersøkelsen stoler på den informasjonen de finner på internett, og at ca 60 % aldri sjekker hvem som har skrevet det de finner på internett. (P. Rattleff. 2007. *Børn og unges brug af internettet i fritiden*. Medierådet for Børn og Unge/DPU)

Er det slik at lærerne elsker bøker, bibliotekarene elsker fagdatabaser og elevene elsker nettet? Har vi et kommunikasjonsproblem i dagens undervisningsunivers? Vi må bruk teknologien til å lære med, på måter som utfordrer til å tenke selv. Det er viktig at vi spør elevene / studentene – de har mange gode ideer. Andreassen fremhevet at vi må bruke de mulighetene som finnes kreativt.

Avslutning og evaluering av sommerskolen

Så var 5 spennende og nyttige dager i Nymindégab over. Et spennende og bra sammensatt program bidro til en flott opplevelse, men det aller beste med Nordinfolits sommerskole er erfaringsutvekslingen som det er mye tid og anledning til når man er samlet på et idyllisk og avsidesliggende sted.